

Artikel 42 vragen betreffende; Procyclisch of anticyclisch de crisis uit?

Uit de financiële rapporten van Deloitte uit 2019 en Andersson Elffers Felix uit 2020, komt naar voor dat de financiële situatie van de gemeente Woerden alles behalve rooskleurig is. In het najaar van 2019 is besloten dat een strategische heroriëntatie noodzakelijk is om vanaf de begroting 2021, jaarlijks minimaal 3 miljoen euro te besparen. Met het vaststellen van een shortlist in het voorjaar van 2020, is een eerste aanzet gegeven voor een zoektocht naar besparingen. Door de coronacrisis heeft de gemeente Woerden er een forse financiële uitdaging bij gekregen. Tijdens de politieke avond van 14 mei jl. kondigde wethouder Bolderdijk van financiën aan, de financiële stand van zaken als gevolg van de coronacrisis op 26 mei in het college te bespreken. Ook werd aangekondigd dat de gemeenteraad, kort na dat college overleg van 26 mei, middels een raadsinformatiebrief (Rib) geïnformeerd zou worden. Uit navraag is gebleken dat deze Rib inmiddels een week vertraging heeft opgelopen. Hierdoor heeft de raad tot het zomerreces minder tijd om invloed uit te kunnen oefenen op de begroting 2021 van de gemeente Woerden. Dat vindt Fractie Bakker kwalijk gezien de grote financiële opgave die ons allen voor ligt.

Tijdens de gemeenteraadsvergadering van 23 april jl. heeft de Fractie Bakker de motie wijzigingsvoorstel begroting 2020 ingediend. Op deze motie is negatief door het college geadviseerd en de motie is dan ook verworpen. Inmiddels heeft het college de gemeenteraad door middel van Rib 20r.00462 geïnformeerd over maatregelen ondersteuning sociaal maatschappelijke organisaties n.a.v. maatregelen corona (28 april 2020). Deze Rib beschrijft "De maatregelen die het college wil treffen om sociaal-maatschappelijke organisaties te ondersteunen die door de maatregelen in het kader van de coronacrisis (financieel) in de problemen komen." De Rib beschrijft dat; "Er is geen dekking binnen de (subsidie)budgetten is om eventuele financiële steun op te vangen. Daarvoor wordt een beroep gedaan op de algemene reserve."

Vragen aan het college:

1. In hoeverre is de begroting 2020 onder de huidige (corona)omstandigheden nog uitvoerbaar en in hoeverre voert het college als gevolg van de coronacrisis beleid uit dat buiten de kaders en budgetten van de begroting 2020 valt? Ik verzoek hierbij zoveel mogelijk bedragen te noemen en/of percentages.
2. Welk effect zal de coronacrisis hebben op de uitvoering van de gemeentebegroting 2020 voor de rest van het lopende jaar? Hoeveel afwijking zal er zijn van de kaders en budgetten van de begroting? Graag per programma onderdeel benoemen.
3. Welke beleidsonderdelen zijn er in 2020 extra ten opzichte van de kaders en budgetten zoals vastgesteld in de begroting 2020?
4. In Rib 20r.00462 wordt gemeld dat voor de bekostiging van de gevolgen van de coronacrisis de algemene reserve wordt aangesproken. Kan het college aangeven om welke bedragen dit gaat? Waarom voor bekostiging uit de algemene reserve is gekozen en of er nog andere financiële middelen worden aangewend en voor welke bedragen en met welk doel?

5. Is het college van mening dat het op basis van de beantwoording van de vragen 1 t/m 4 voldoende mandaat vanuit de raad heeft om gewijzigd beleid uit te voeren en hieraan budget te besteden? Graag voorzien van argumentatie.

Er is weinig bekend over het effect van lokaal financieel beleid op een financiële crisis. Op landelijk niveau zijn er twee gedachtenlijnen over hoe financieel de coronacrisis uit te komen. De ene is procyclisch, of te wel door te bezuinigen en de tweede is anticyclisch, of te wel door te investeren. Na de kredietcrisis van 2008-2016 is hierop op landelijk niveau onderzoek gedaan maar niet lokaal. Ook is niet bekend welke gedachtelijn het meest zinvol is in een gemeente met een zwakke financiële positie, zoals de gemeente Woerden.

6. Gaat het college bij het opstellen van de gemeentebegroting 2021 uit van een procyclische of anticyclische gedachtenlijn? Graag onderbouwen.
7. Kan het college aangeven waaruit blijkt dat procyclisch of anticyclisch financieel beleid op gemeentelijk niveau effectief is?
8. Welke wetenschappelijke literatuur gebruikt het college bij het maken een keuze voor toekomstige financiële plannen?

Het Centraal Planbureau (cpb), onderzocht de gemeente-investeringen tijdens de kredietcrisis. Het investeringsbedrag van gemeenten, per inwoner, daalde van 2009 tot 2016 geleidelijk van 434 naar 227 euro. (<https://www.binnenlandsbestuur.nl/financien/nieuws/hoe-gemeenten-investeerden-tijdens-de-crisis.9593832.lynkx>)

9. Welke gemeenten in Nederland waren na de kredietcrisis van 2008-2016, de postrecessie winnaars en welke strategie hebben zij gevoerd?
10. Wat is het huidige investeringsbedrag per inwoner in de gemeente Woerden? Welke ambities heeft het college met het investeringsbedrag per inwoner in de periode 2021-2024?

In het stuk; “de begrotingsrichtlijnen en toetsingsaspecten (2021)” van de provincie Utrecht wordt gesteld: “ Om vast te kunnen stellen dat er sprake is van structureel evenwicht, is het belangrijk dat er inzicht bestaat welke baten en lasten incidenteel zijn. Het verplichte meerjarige overzicht van incidentele baten en lasten geeft dat inzicht. Daarbij is de kwaliteit en volledigheid van het overzicht van incidentele baten en lasten van essentieel belang.”

11. Waar verwacht de gemeente meerkosten tgv de coronacrisis?
12. Waar verwacht de gemeente minderkosten?
13. Ziet het college de baten en lasten die een gevolg zijn van de coronacrisis als structureel of incidenteel?
14. Kan het college verklaren waarom structureel of incidenteel?
15. Indien er in de begroting 2021 e.v. van de gemeente Woerden baten en lasten zijn, die gerelateerd kunnen worden aan de coronacrisis, hoe zijn deze dan voor raadsleden en derden in de begroting 2021 e.v. aan de coronacrisis te herleiden?

Een derde gedachtenlijn voor een toekomstige financiële strategie voor de gemeente Woerden is een slimme combinatie van tegelijk snijden en anticyclisch investeren. Om een grote investering door te zetten wanneer daar eigenlijk geen geld voor is, moet je heel zeker weten dat die investeringen verstandig zijn. Zeker wanneer, zoals in het geval van de gemeente Woerden, de financiële positie kwetsbaar is.

16. Wat zijn de 5 belangrijkste beleidsterreinen waarin de gemeente Woerden investeert en wat is daarvan op de korte en lange termijn het financieel rendement voor de gemeente? Graag met cijfers onderbouwen.
17. Welke investeringen van de gemeente Woerden hebben lokaal ook positief effect op de werkgelegenheid?
18. Wat kan de gemeente Woerden er aan doen zodat investeringen van de gemeente Woerden ook in financiële zin ten goede komen aan inwoners van de gemeente? Graag onderbouwen.
19. Wat zijn de 5 belangrijkste beleidsterreinen die in financiële zin kostenposten voor de gemeente Woerden vormen? Graag met cijfers onderbouwen
20. Welke mogelijkheden heeft de gemeente Woerden om binnen deze kostenposten een impuls te geven aan de lokale economie?
21. Welke mogelijkheden heeft de gemeente om de financiële positie van Woerdense instellingen, bedrijven, verenigingen en organisaties te verbeteren? Welke out of the box mogelijkheden worden onderzocht? Wie zijn hierbij de partners?
22. Welke grote, dure projecten en investeringen (woningbouw, infrastructuur, wegenstructuur, etc.) die het college voornemens was uit te voeren en te ontwikkelen, voor de coronacrisis, worden doorgezet?
23. Kan het college onderbouwen (ook financieel en maatschappelijk) waarom die investeringen in deze crisistijd met een kwetsbare financiële positie van de gemeente, toch verstandig zijn?

Minister Hoekstra van Financiën heeft aangekondigd dat de kosten van de coronacrisis niet op de schouders van de gewone man of vrouw komen te liggen. Inmiddels komen er al waarschuwingen over een verhoging van de kosten van de zorgverzekering met meer dan honderd euro. Uiteindelijk zullen inwoners moeten opdraaien voor de gemaakte kosten, ook lokaal. De gemeente kan door middel van het verhogen van leges, heffingen, gelden, rechten en belastingen de inkomsten verhogen. Hiermee kunnen de kosten van de gemeente gedekt worden.

24. Is het college van Woerden ook van mening dat de gewone man, vrouw, androgyn, niet voor de kosten van de coronacrisis moet opdraaien? Wie zal volgens het college de kosten van de coronacrisis uiteindelijk betalen? Graag onderbouwen.
25. Welk effect heeft het verhogen van lokale leges, heffingen, gelden, rechten en belastingen op de lokale economie? Graag onderbouwen. Van welke wetenschappelijke literatuur wordt bij de beantwoording van deze vraag gebruik gemaakt?

Het Centraal Planbureau (cpb) geeft aan dat vaste heffingen per inwoner, relatief zwaar drukken op huishoudens met lage inkomens. Vandaar dat meestal wordt gekozen voor belastingen die toenemen met inkomen, vermogen of consumptie: deze leiden tot meer verstoringen, maar dragen daardoor wel bij aan het verminderen van ongelijkheid. (<https://www.cpb.nl/publicatie/moet-in-kosten-batenanalyses-words-gecorrigeerd-voor-verstorende-kosten-van-belastingheffing>). Belastingen en

andere heffingen die de gemeente kan inzetten om meer inkomsten te genereren zijn meestal niet gerelateerd aan het inkomen van inwoners.

26. Kan het college aangeven welk effect het verhogen van lokale leges, heffingen, gelden, rechten en belastingen heeft op verschillende inkomensgroepen binnen de gemeente Woerden?
27. Indien de gemeente Woerden besluit om meer inkomsten te genereren door inwoners meer te belasten, hoe houdt het college er dan rekening mee dat alle inwoners die lastenverhoging wel kunnen opbrengen? Dus zonder koopkrachtdaling.

Fractie Bakker, Reem Bakker